

יצחק אורפז: נכורוד - גיבור ציד

כגן־אלוף יחזקאל גריין־נבו, מפקד גדוד־התותחנים הראשון, עבר זה כבר לתחום האגדה. היו רבים גבוהים ממנו בדרגה, אך אינני מאמין שהיה גדול ממנו כמפקד בכל הצבא כולו. בעיני רוחי ארצנו גבוה בהרבה מקומתו הארצית (1.65 מטר בקירוב), עמידתו איתנה בתוך תלבושת ח'אקי נקיה, אך בשום פנים לא מהודרת; נעליו השחורות מצוחצחות אך לא מוברקות־להצעיק; קשר העניבה מושלש במדויק מתחת לפיקת הצוואר, ועל ראשו — כומתה שחורה, מאוזנת, בלא הטיה של קלות־ראש.

סא"ל גריין־נבו לא נזקק לגינוני שובבות חינוניים — כדרכם של כמה וכמה מפקדים — כדי לזכות בפופולאריות. הוא לא אהב את סגנון ה"חיוכים להשפיר". חיוכו שלו היה מוצק, רואה־כל, ואף צונן במקצת. שמא חיוך זה דווקא, יחד עם מבטו האפור־הערפילי, בלתי־הנחפס, הם שהבדילוהו מתוך כל קבוצת אנשים שהיה שרוי בתוכה — עשרה או אלף.

ואולי ראוי להוסיף: היתה לו תנועת־יד אטית, נבונה, מעוררת ציות. רבים הדברים הנפלאים המסופרים עליו. אזכיר רק דבר אחד או שנים. במלחמת־העצמאות, באחת המערכות הקשות, ציוה על נהגו האישי להסיע את רכבו בשטח גלוי כדי למשוך את אש האויב. הפתיון פעל: המצרים ירו, התגלו והושמדו. היה זה בלי ספק קרבן גדול מצדו של סא"ל גריין־נבו, כי הנהג, שנהרג, היה נהגו האישי וגם אחד מטובי חייליו. תהילתו וכבודו של סא"ל גריין־נבו היו גדולים כליכך עד שפעם, כשפגעה מכוניתו בחייל רוכב־אופנוע, משהפיר הלה, שנפצע קל בראשו, בנוהג המכונית את סא"ל גריין־נבו, קם ואף מבלי לנגב את הדם שנזל על מצחו — התמתח והצדיע. מפקדנו הודה לו בטפיחה על השכם.

בסיס הגדוד שהקים מפקדנו באחד ממבצרי "טאגארט" הישנים — מורשת הברי־טים — לא היה דומה לו בכל מחנות צה"ל. שלושה מחסומים צבועים אדום־שחור ושמורים היטב היו נפתחים בזה אחר זה לפני המבקר, סא"ל גריין־נבו הזמינו אליו; ואחריהם — פרוזדורי המבצר הארוכים, גרמי־המעלות ותפניותיהם, והשוטרים הגדודיים, הגורם מבהיק בלבנו, ומבטיהם קרים אך עירניים. אך כשם שידע להקפיד במקום שדרושה הקפדה, כן אהב, שעה שהיתה דעתו בדוחה עליו, לראות את פיקודיו עליזים, מתבדחים, שרים, שותים ומרבים צחוק — דבר המלמדך על רוחב־לבו של מפקדנו.

יקצר המקום למנות את כל הנפלאות שסיפרו עליו, והלא אין בדעתי אלא לספר מקרה אחד, והוא מן הפחות ידועים, בו נתגלה מפקדנו כבעל כוחות לא־ארציים — הייתי אומר על־ארציים — כשהוכיח כי מגעה של אישיותו דיו לגלגל נפש־אדם

כמה מעלות בסולם הבריאה. אבל לצורך כך עלי להציג את הקצין הצעיר, סגן-משנה פלג.

ב

סגן-משנה פלג בא אלינו ישר מקורס-קצינים. בחור כחוש בעל שפמון דק, דרגות-הפליז הקטנות זיוותו את כתפיו משל היו אחוות בבשרו. צווארו דק, ואף-על-פי-כן לא ראוהו מפנה את ראשו בלא להסב עמו את כל גופו. דיבורו בתת-קול. שפתיו קמוצות ונשוכות. בבואו לגדוד הציב לו מיטה מתקפלת, קצת הרחק מן האחרים, ובשעות-המנוחה שכב עליה, ישן, קורא או נוכר בניירות. בתוך ימים אחדים כבר ידענו כולנו שענין לנו כאן בברנש שתקן, צייקן ומר-נפש.

קמצנותו היתה מזועזעת. היה מונה עודף עד לפרוטה האחרונה וחוזר ומונה. לא מעשן, לא שותה, נזקק לעתים רחוקות לשק"ם, ובערבים שאנו יוצאים לבלות במושבה הסמוכה נשאר הוא שכוב פרקדן על מיטתו ומכוסס את צפרניו. עם זאת ראוי להוסיף כי את עבודתו כמ"מ שלישי-הגדוד עשה בקפידה ובחריצות.

מפקדנו קרא לו נמרוד, והשם דבק בו. החל הדבר במסע-ציד, אחד ממסעי-הציד המאולתרים שהיה מפקדנו עורך. הוא שאל למתנדב, הכל התנדבו, גם סג"מ פלג. יש לו דוד צייד, הסביר פלג, והוא עוזר לו לפעמים. לדודו כלב-ציד בשם נמרוד, סיפר פלג. בעצם אינו אלא גילגול מנוון וביתי מאד של כלב-רועים ערבי. אך הדוד — סיפר — קרא לו נמרוד דרך-צחוק. המג"ד לקח את שנינו. אותי הושיב על ידו, בטנדר, ואת פלג מאחור.

סמוך למושבה היה שדה-בור גדול שקווי-חשמל חוצים אותו שתי-וערב ועל חוטי החשמל התחרזו שורות-שורות של יוני-בר. אנחנו יורים ביונים ונמרוד לוקט את גוויותיהן הקטנות המפרפרות — כשהן חמות עדיין — לתוך ארגו הטנדר. מלווי של המג"ד היו מתחלפים, אך נמרוד היה תמיד שם, בארגו הטנדר, עושה את מלאכתו בחריצות, ואם תמצא לומר — בענווה. כן היה נמרוד מקצץ רגליהן וראשיהן, מנקה קרביהן ומכשירן לסיר.

סג"מ פלג הפך אבור הכרחי בכל מסעי-הציד של המפקד. יתר על כן, המפקד נתן בו עין לטובה, ולהפתעת הכל עשא איש-אמונה, שומר-סף, מבצע שליחויות, בקיצור — מפקדנו אימצו למעין "מאסקוט" אישי; ודבר זה, יש להבין, היה בו משום מתן מעמד לברנש עלוב מסוגו של פלג. היו שסיפרו שהמפקד קירב את פלג כדי-כך שהואיל לקחת ממנו מפתח לדירתו בעיר, שם הוא מבלה לעתים — כך סיפרו — בחברת נשים. כשאני לעצמי איני יכול לתת אמון בסיפורים הללו. אין זה מתקבל על הדעת שאדם כיוקאל גריין-נבו לא ימצא צורה נאה יותר לבלות עם נשי-החברה מאשר בחדרו של אחד מפיקודיו. מה לעשות — הגדלות מוקפת תמיד צרות-עין ולשוין-רע. הנה יספרו לך הבדאים הללו על נערה חמודה, שיום אחד יצאה ("הושלכה"). אומרים הם) משולהבת ופרועת-שער מתוך משרדו של המג"ד. דבר זה כולו הוא, בלי ספק, פרי של פרשנות מעוותת. לא הייתי אומר זאת לולא

נוכחתי באותו מעמד — כמובן, מן העבר מזה של דלת־הברזל הכבדה, החוסמת את הכניסה למשרדיו של המפקד. הדבר קרה ב"יום הגדוד" שנחוג במסדר־סיום של סמלים קרביים, והורי החיילים, קרובי הקצינים ואורחים אחרים הוזמנו לטכס. אין יפה מיום חרפי שקוֹי־שמש לטכסים צבאיים. היה בהיר וקר. השמש עקפה את המבצר, השאירה אותו בתוך צלו, והתרכזה במגרש־המסדרים, שם שיחקה במלבושים הצבעוניים של האורחים. הולם תופים עמום אך עז ועקשני, שפרץ לפתע, החריד את כל הדרורים והשלווים מתוך חרפי המבצר הישן, ואלה התעופפו על־פני מגרש־המסדרים באי־סדר מחריד אך נוגע־ללב. ובעוד כל הנוכחים עוקבים אחר הליכתם הקצובה של משתתפי המסדר הממותחים, והנה נערה חמודה, לבושה חצאית מתנפנת ואפודה לבנה מפוספסת, מרימה ראשה אל על ועוקבת אחר נתיבן המטורף של הציפורים. יפה היתה, שצורה הקיף את כתפיה כעטרה, פיה נפער בהשתאות ילדותית, ועיניה יותר משהביטו האירו, כקולטות את כל האור שמילטה השמש מן המבצר. עמדתי בריחוק כ־50 מטר מן הנערה, אבל יכול אני להישבע שראיתי את חזה נושם ואת פסי הצמר החם של האפודה מתרחבים. אולי ראה זאת גם המג"ד. אינני יודע. בכל אופן עברתי, כאמור, ליד דלת חדריו של מפקדנו, לאח־מכן, שעה שהנערה יצאה משם מבוהלת מעט. שצורה החום כעין הנחושת אמנם היה פרוע כלשהו, אך לא הרבה יותר מבשעה שראיתי מניפה במהירות את ראשה היפה כלפי מרום, אל מעוף הציפורים. הסומק הדק השקוף שעטה אז את פניה אפשר ליחסו, אולי, לאוויר הקר החריף, או לרעננותה הבתולית. ואיך ייראה קילוח בריא זה של חן וטבע על רקע של מבצר־טאגארט אפור ומדכדך זה, שפל שכבות הסיד שניתגו בו לקראת יום־הגדוד לא הועילו להבהירו? נכון, עיניה היו גדולות, גבוקות, תרעות לצדדים ככנפיים שנלכדו ברשת (פעם, במסע־צייד לילי אחד של המפקד, ראיתי בתוך אלומת־האור של פנסי הטנדר שני ארנבים מבוהלים שנראו כך). אבל דבר זה לבטח מקורו באי־הבנה; אולי העביר המפקד את ידו על ראשה העצוב, הנבוך, כדי לעודד את רוחה. לא אכחיש: גם ידי נמשכה לכך. חמודה היתה להפליא בצימצום זעפני זה של שפתיה שעה שאָצה בטיפוף־רגליים מהיר על המרצפות הקרות של חצר המבצר לעבר פתח היציאה.

ג

סג"מ פלג ידע לרקוד. יתר על כן, הוא אהב לרקוד. ואולי לא היינו יודעים זאת לעולם לולא אהב כל־כך מפקדנו לראותו בכך. הזדמנויות לכך לא חסרו: היו המסיבות הרגילות של יחידה צבאית, כגון מסיבות־פרידה, מסיבות־חג, מסיבות־סיום, וכיוצא באלו. אך היו גם אירועים מאולתרים, שחוקיותם נעלמה מעינינו אבל קשורה היתה, כך יש לשער, בהתעוררות־רוח פנימית של מפקדנו, שמעטים היו סימניה החיצוניים. בכל אופן, היינו מוכנים להפתעות, וריקודו של פלג היה אחת מהן. ראינו את גוו הצפוד והצייקני של פלג

כשהוא מפשיר, וגפיו מקבלים חיים משל עצמם, משתלחים כלפי מעלה כיצורים המבקשים להינתק ממרכזם, ורגליו מטופפות על הארץ, כמחקות איזה ריתמוס סמוי הפועם מתחת לפני הקרקע. מעולם לא השתהה במערכת תנועות אטיות, מרחפות, גליות. ראשו נטוי כלפי-מעלה, עיניו עצומות, רגליו קוצבות קצב עז. מהיר, דיבוקי, תערובת של ריקוד חסידי וקווקאזי — סיפרו על פלג שמוצאו ממשפחה בוכרית — כפיפת-ברך ורקיעה, כפיפה וקפיצה; ובעוד רגליו גחות לימין ולשמאל, נשאר פלג-גופו העליון ישר כפלס וראשו מגביה והולך, כמו עומד הוא להינתק מן הגוף וקולות הרקיעה אינם נתפסים לו עוד. אורח משונה זה שלקחו להם ראשו לחוד ורגליו לחוד היה משעשע למדי, וזאת יכולנו להכיר בפניו של המפקד, שהרחיק מקטרתו משפתיו המגחכות, ושכחה בתוך כפו. גם פיקת-גרוננו היתה מרקדת — אולי מקול-עגלות פנימי. בכל אופן ברור היה שמפקדנו נהנה, ואנחנו, לפי שנהנינו עמו, ליוינו את ריקודו של פלג במחיאות-כף קצובות.

אבל אז נחתך הריקוד; ראשו של פלג הקיץ ונאסף אל גופו, ועיניו התבהלו. הוא ניתק עצמו ממחיאות-כפינו. במרידיו קיפח הזדמנות זו להרגיש את עצמו שייך לקהלנו. ללמדך איזו נשמה שבלולית שכנה בגוף צייקני זה. דיה רמיזה של מפקדנו — טיילטל קל של אצבעו כלפי מטה — ופלג ממשיך בריקוד; אך אין זה אותו ריקוד — ראשו נראה מיותר. השתחררות אחרונה, עוויתית, של בובת-קפיצים יפה ממנו.

אולי זאת הסיבה שמפקדנו המציא מיני ריקודים חדשים. אחד מהם היה ריקוד-השימפאנוז. מובן מאליו שמפקדנו לא הדגים ריקוד זה בגופו, אך אין ספק שפלג קיבל את השראת התנועה ממנו, בצינורות סמויים, שסימניהם החיצוניים היחידים היו מיני נענועי-אצבעות והגבהי-גבות רבי-משמעות. רצונו של המפקד זרם אל אבריו המבצעים של סג"מ פלג, אשר — יש להוסיף — הפליאו לעשות. אפילו אדם שלא ראה שימפאנוז מימיו יכול לצייר לעצמו, מתוך התבוננות בתנועותיו של סג"מ פלג, תמונה נאמנה של בעל-חיים זה. רגליו נכפפו, גבו השתפע, וידיה, שנתארכו מאד, היו, כך נראה לנו, בכל מקום בעת-ובעונה-אחת — על הרצפה, על גבו השעיר, על תזוה, בין ירכיו, מגרדות את בטנו, פולות כינים מתחת לזרועותיו, מחצצות את שנינו, מגלגלות כדורים על הארץ. כן הירבה בנסיגות לישר גבו לעמידה אנושית, אך שוב ושוב היה נופל להליכת-ארבע, כאילו משהו מעיק על גבו ומכריעו לארץ. לא היה זה עוד ריקוד דווקה, אך בכל-אופן היה זה משעשע מאד. הוסף על כך את הכומתה השחורה, שמשכה פלג על ראשו עד אוזניו שלא תשמוט, דבר שהיה נחשב בזיון במעמדו של מפקדנו, שמעולם לא ראהו מסיר את הכומתה מראשו. הסיבה לכך היא — אמרו — ששער-ראשו החל להקליש. כשלעצמי סבור אני שדבר זה אינו מעלה ואינו מוריד, מה קורה מתחת לכומתה של המפקד, כל עוד היא מונחת על ראשו, ואנו מצווים דרך-כבוד לחבוש כומתותינו במעמדו.

ובכן, לא עברו חדשים מרובים והרפרטואר של פלג כלל כבר גם את הריקודים הבאים: ריקוד-השיפור, ריקוד-הדהליל, ריקוד-השימפאנוז וריקוד-היען. ריקוד

אחרון זה, למרבה-הפלא, פלג עצמו המציאו. פעם אחת, שעה שטילטל זרועותיו בריקוד-השימפאנזה ואנו כולנו לופתים כרסינו מצחוק, ירד לגמרי על גפיו הקדמיים, שהתקצרו מאד, ראשו נחבא ביניהם, ואילו האחוריים נשתלחו לאחור, כלפינו, למלוא ארכם, בטילטול מהיר, מטורף, כמו ביקש, ממש כיען, לבולל עלינו את רואתינו — ורחו רעה פורעת נוצותיו הסומרות.

את עיניו ראיתי באותו הרף-עין. גון החום-המימי של עיניו הקריש והצהיב. אולי הבהיק בו אור הניאוף. לא יכולתי לברר זאת כי, כאמור, בהרף-עין אחד כרע לריקוד-היען וראשו נסתר. סיפרו שמאז אותה יציאה בהולה של הנערה מחדריו הצטנן והלך יחסו של מפקדנו אל סג"מ פלג. רשאי הוא מפקדנו, כמובן, לקבוע את יחסו אל פיקודיו כאוות-נפשו, אך יורשה לי לומר שלא מצאתי שום ביטוי חיצוני לשינוי-יחס מסוג זה. פלג הוסיף לשמש את מפקדנו בשליחויות שונות, ואפילו אישיות ביותר, ואיני יודע על מסע-ציד אחד שפלג לא נלווה אליו.

אפילו במסיבות, בין ריקוד לריקוד, כלום לא היה מפקדנו מכבדו בכוסית ברנדי, ולעתים, לעיני כל, מניח ידו על כתפו של פלג העיף, כדי לעודדו לריקוד הבא? ואמם — פלג היה מוחזק זיעתו ורוקד. היה זה אך טבעי לצפות שיהיה פלג מכיר טובה למפקדו — שאפטרופסותו האישית העניקה לו מעמד כלשהו בתוכנו — ויבטא את שמו ביראת-כבוד, כמו כולנו. גם, אולי, בתוספת של יראת-אימה.

ד

היה יום רגיל בבסיס הגדוד. עננים נמוכים תלויים היו כל היום על מגדלי המבצר, אך לא כיבדונו בגשמייהם אלא בשעות השק"ם והמנוחה, דבר שהניח לנו לקיים את הסדר הטוב בעבודה ובאימונים. התנורים דלקו וחיממו את חדרי המטה. בשעת ארוחת-הצהריים הודיעו לנו בשם המג"ד על מסיבת קצינים שתתקיים בערב. שבוע קודם-לכן חגגנו את יום הגדוד במיסדרים, מיפגנים ותחרויות. מסיבה גדודית לא היתה — המג"ד לא אהב מסיבות המוניות — והוא החליט, כנראה, על מסיבה במסגרת מצומצמת יותר.

בהפסקת-הצהריים קינטרו את פלג, כנהוג, ושאלוהו אם הוא מצטרף לשק"ם, ופלג שתק. בתחילה היה משיב "לא, תודה", אחר-כך "לא" קצר, פסקני, עוזן, מלווה טלטול-ראש קצר. עכשיו הוא מגיב בשתיקה. מקרה אבוד. כבר חדלו מצחוק. אולי יביאו מן השק"ם, למשל, קופסת פירות כבושים ויעלעו את תכנה בקישקוש-כפות ובמיצמוצי-שפתיים ויביטו בפלג השכוב פרקדן וראשו כבוש בספר "מדע דמיוני". אולי יספרו בקול גדול מעשיות מפולפלות, שעיקרן כיבושים רומנטיים מסמרי-שער, ויביטו בפלג. כבר מזמן ניטל הטעם הראשוני מן המעשים הללו, אך היו ממשיכים בהם מתוך הרגל.

בשעה שש בערב, אחרי ארוחה קלה, נכנסתי לחדרנו ומצאתי את פלג מצחצח את נעליו הצבאיות. אף כי קיבל משפורת של איש צבא-הקבע, מעולם לא ראינוהו נועל נעליים או לובש בגד שלא נופקו באפסניה הצבאית. הוא ישב על מיטתו בתנוחה

משונה, נעל מושחלת על פיסת ידו הימנית, תלויה שם שכוחה באוויר, וכידו השמאלית הוא מחזיק משהו בסמוך לעיניו. לא הרגיש בכניסתי. פניו, שדרך־כלל נראו כקלף ממותה, היו מופשרים־להתמיהה. הלכתי על בהונות וקרבתי אליו בקשת רחבה, מאחוריו. כשהייתי כבר סמוך אליו הרגיש בי, ובתנועה מהירה, מבהלת, דחף את הגלויה — היתה זו גלוית־תצלום של נערה, ככל שהספקתי לראות, נתונה בתוך תיק דק של צללוד — לבין קפלי הבאטלדרס שהיה מוטל למראשות המיטה. אמרתי "סליחה" והשמתי עצמי מצטער. משהו בבכואה צלית וחולפת זו של הנערה היה מופך לי, ורצייתי לדעת יותר. "נערה חמודה", אמרתי והמתקתי לשוני, "יש בה משהו אצילי כזה". פלג הביט בי בעיניו הזעירות, הבאבוניות, תחילה מבויש מעט, אחר־כך בחשדנות. ואז רחבו עיניו וחיוך התפשט על פניו. חיוך — זו אולי מלה רכה לאותו פישוט רחב של שפתיו הדקות, הקמוצות והנשוכות, שחרץ את לחייו ושיזה להן מראה של מסיכת־עווית, ספק־בוכה ספק־צוחקת. אבל דבר זה דווקא הוא שהתיר באחת את אבריו. הוא הוציא את התמונה מבין קפלי הבאטלדרס, ובהחזיקו בה בכל אצבעות ידו קירבה אל פני, בתנועה זהירה, טכסית.

היתה זו הנערה ממיסדר־הסיום. "נערת הציפרים" קראתי לה, שעה שהיתה עוברת לעיני לבי, לעתים, טופפת במהירות על רגליים רגוזות, שערה הבוקק בגוף הנחורשת עוטר את צווארה הדק ואפודתה נושמת. בתמונה נראתה מופעתה, כמו לו צילמוה למורת רצונה, כמו לו ניסו להקפיא את חינה. צעירה מאד היתה בתמונה. צווארה שביר. סירבה לחייך. היה זה סירוב מלא־חן.

"היא אחותי", אמר פלג בשמץ גאנה. פתח פיו להוסיף דבר, אני הבטתי בו והוא סגרף. לא היה שום דמיון בין השניים. "היא אחותי הקטנה", הוסיף. "הקטנה" אמר, כאילו היא קטנה הרבה יותר ממה שהיא באמת.

"אתה אוהב אותה?" שאלתי פתאום. הטעמת־לשוני נפלה, לא אדע מדוע, על המלה הראשונה. פלג הביט בי כמתאמץ לרדת לסוף דעתי. "אני דואג לה", אמר. לא היו להם הורים. זאת ידעתי. מתי ואיך הסתלקו, לא ידעתי ולא רצייתי לשאול.

"שמה טאניה", אמר פלג וגילגל צחוק קטן, עלוב, ובודד מאד.

"טאניה", חורתי אט כמוקסם. בלבי פירקתי את השם להברותי, שמעתי את רגלי טאניה טופפות על אבני החצר הקרות, ראיתי את מבטיה מרחפים אחר מעוף הציפרים. אך פלג לא הניח לי ופתח בשטף מלים. סיפר איזה דברים תפלים על לימודיה ומלבושיה. כבר רצייתי לפנות מעליו כאשר אמר לי: "חכה", ועיניו דבקו בפני עד שנעתרתי לו.

הוא משך מתחת למיטתו ארגז־ברזל קטן, נעול, פתחו במפתח, ומתחת לערימת ניירות וחפצ־לבוש שלה והעלה תיבת־עץ קטנה שחזורה, שמכסה מקושט ציור סיני בכחול וצהוב המתאר ציפור, ענף ומים נופלים במורד. ארכה לו השעה מעט עד שהתיר את הסרט שקשר אותה מסביב ובמצולב והתאים בו מפתח זעיר תלוי ברצועת עור דקה. כמובן: שוב תצלומים של אחותו.

טאניה בגן-ילדים, נר גזור מקרטון דולק לראשה בחגיגת-חנוכה. טאניה מחוללת ועיניה גדולות מול עין המצלמה. טאניה בורועות אמה. זה היה שנה לפני מות האם. טאניה אצל הדודה, אחר מות האם, "בחגור מלא" — ילקוט בית-ספר על כתפיה, קנקר-תה שמוט על מתניה, ובידה כריך. טאניה על סוס-גדנדה, תחתונה מציצים בתום מתחת לחצאית קצרה מתבדרת. טאניה בנעלי-ריקוד. זה היה מיד אחרי מחלתה — מחלת החצבת. טאניה רגישה מאד למחלות, הסביר פלג. אחר המחלה עזבו את בית הדודה, והוא, פלג, שקיבל עליו לדאוג לה מאז בפל, קנה לה דרך-פיצוי נעלי-ריקוד. היא עמדה על נעלי-הריקוד, על ראשיהן, כעומדת ליפול, החמודה, אך נעלי-הריקוד כמו החזיקו בה. היו עוד תמונות, תמונות הרבה. הן היו סדורות לפי סדר צמיחתה של טאניה. את התמונות חייב הייתי לראות מתוך ידו והוא החזיק בהן בכל אצבעותיו. וכף-ידו קטנה, לבנה, כמו שף אותה באבן. והעור עליה מקומט מאד, אלפי קמטוטים זעירים; כידו של איש זקן, שרגילה לשמש.

לא היתה שם אף תמונה אחת שלו עצמו.

בסוף החדש, עם קבלת המשפורת, יקנה לה לטאניה צ'לו, אמר, ובעוד ידיו קושרות בקפידה את התיבה הקטנה, החל לצרף צירופים ולחשב חישובים מדויקים, קטנוניים, חישובי פרוטות, איך יעשה זאת. ומדי פעם נחתך קולו בלחישה צורמנית, כמצלתיים שבורים. קול דוחה, מבחיל. איש לא אהב קול זה בגודו.

ניגשתי אל החלון הפונה לחצר המבצר. החלונות הקבועים בקירות החיצוניים של המבצר, אלה הפתוחים חוצה אל העולם, היו מוגבהים מאד וצרים. צריך היה לטפס אליהם כדי להשקיף מהם. ניגשתי אל החלון הפונה אל החצר והדלקתי לי סיגריה.

ולאור הגפרור ראיתי את כף-ידי. כף-יד גמלונית ואצבעותיה גרומות ומסוקסות. הכעיסוני סיקוסים אלה, שלא הניחו לאצבעותי להיצמד כדי סגירה. מעולם לא יכולתי, כרבים אחרים, לשותת מתוך כף-ידי. המים נזלו מן הרווחים. החול הסתנן בעדם. בעצם, איני יודע מה אחזו בידי, מלבד העור. יד שאין בה תועלת. תפוס-הירהורים הייתי ולא הרגשתי איך גלשה השלהבת מן הגפרור אל ראשי אצבעותי.

ה

לא קל היה לערוך מסיבות בחדרי המבצר. הם קרים כלי-כך. היה בו משהו מוגמר, במבצר ישן זה. כתליו האפורים דחו כל טיח, סיד או צבע שניסינו עליהם. אָד לה, זחלני כמו צל, היה עולה מהם ומשחית את הכל. בלואים וגרוטות — כך נראה כל מה שקבענו על הקירות הארוכים האלה. ואיך היו משחקים בנו. אלוהים! הם היו קוטעים את צחוקינו, שוברים את דברינו, בולעים אותם, מותחים את רגעי הדממה, ולפתע, בתוך הדממה, חוטפים אמירה טפלה אחת ומסובבים אותם הדים כבליסטראות. כל מסיבה בחדר מחדרי המבצר הפכה לנו מעין קרב קטן נגד שיממון. הוספנו נורות, הרבינו נורות, אך האור רק הדף את הקירות והרחיקם. ריחוק זה לא התיק את מגע צינתם מגבינו — צינת כתלים לפנים מפתלים, כל כתלי המבצר.

הפעם הביא מפקדנו למסיבה בת-לווייה מטופחת שהיתה מעשנת סיגריות מתוך

פומית־שן ארוכה. היא לא היתה אשתו. אולי היתה אחות אשתו או חברתה — איני יודע ואין זה מענייני. בכל אופן, אי־כה, הוסיף הדבר איזה תיבול למסיבה. אכלנו צלייונים ברוטב לבן ממותק, אחר־כך בשר־שפנים אפוי ביין אדום; שתינו הרבה ברנדי, אך מצב־הרוח הכללי זחל ועלה בעצלתיים. מפקדנו סיפר לבת־לווייתו, בחיך אדיב ובסגנון עובדתי — כמעט לא־איתי, כדרכו — על מסעי־הצייד שלנו, על שפנים ויונים ואגמיות וחגלות ודרבנים, וכן על פלג, שמפקדנו הואיל להצביע עליו בידו ולכנותו — הואיל דובר בציד — בשם נמרוד. אורחתנו הביטה בפלג, שכבש פניו בצלחתו והשים עצמו מגרם עצמות ומוצץ את מיתן בעיסוק רב, וגיחכה. אחר־כך צחקה. צחק עמה מפקדנו בצחוקו האטי הכבוש, ואנו צחקנו עמו. השחוק עלה ושקע, ושוב עלה ושקע, ובין צחוק לצחוק ניצבים קירות המבצר הערומים. כולם צועקים: נמרוד!

רוצים את ריקוד־השיכור, לא, את ריקוד־הדחליל, לא, את ריקוד־השימפאנוז. פלג נעדר מן השולחן, בעת שגבר הצחוק עקר מעם השולחן ועתה הוא מחפך עצמו מול הקירות, נחבא בפינות, בין הצללים.

מובן מאליו שלא היה לו כל סיכוי להתעלם מעינינו, ובוודאי לא מעיניו של סא"ל גריין־נבו. סא"ל גריין־נבו אף לא הביט לעברו. הוא הפטיר רפות:

"נמרוד" — בהטעמה מלעילית — "לכאן". אחר־כך פינה פיו ממקטרתו והוסיף שנים ואולי שלושה מיצמוצים בשפתיים קפוצות לפניו, כדרך שעושה אם לתינוקה או אדם לכלבלבו. זה היה חידוש, פירושו היה, כפי שהתברר לנו מיד: "לא ריקוד־השיכור, לא ריקוד־הדחליל, לא ריקוד־השימפאנוז, רוצים את ריקוד־הכלב".

עיקרו של הריקוד בהמחשת ביצועי־צייד שונים, כגון איסוף תורים צנוח־יראש משדה־בור, אגמיות מתוך סוף צפוף, ברווי־בר מתוך נחל אתן; ועוד ביצועי זריזות ופריצת מכשולים, בעיקר מכשולי־טבע, מאלה שהזדמנו לנו לא פעם במסעי־צייד. אך כדי לשוות לריקוד אופי מציאותי ככל האפשר, השתמש מפקדנו במקלו הקצר של הרס"ג — מקל קצר עבה ומוחלק היטב — כבבעל־חיים שפדור־צייד כבר מחץ את לבו או את ראשו והוא צונח על הארץ. החדר בסופו של דבר לא היה גדול ככל שנראָה, וכל מקום שם הטילו המפקד חייב את נמרוד בשנים או בשלושה דילוגים בלבד כדי להגיע לשם ולאספו. תחילה אספו בידו, אחר־כך בפיו. תחילה אספו מיד כשהגיע אליו, אחר־כך שיחק בו כבברווזון פצוע, הגוסס בטילטול־יראש ובחיבוט־כנפיים, אוספו לתוך פיו, הופכו על גבו (עתה הוא כבר ארנבת פצועה), תופס צווארו ומרפה ממנו, ובתוך כך ממליט נהימות הנאה וחירחורי אף — שהעמידו את החבריה על הראש מרוב צחוק, עד שפעם אחת — היה זה סיבוב־הצייד הרביעי או החמישי — שעה שהקפיץ את הצייד אל ברכיו של סא"ל גריין־נבו, שמת מתוך הבאטלדרס הפתוח מרוב טילטול תיק־הצלוליד הדק, שמתוכו האיר קלסטר־פנייה של טאניה וצנח לרגלי אורחתנו הנכבדה.

התמונה שמטה לרגליה של אורחתנו, והדבר לא נעלם מעיניו של סא"ל גריין־נבו. ודאי ראה מי־ומי בתמונה, שפן בקצה מקלו הסיט את רגלה של האורחת שביקשה

מטעמים מוקשים־מעט להניחה על התמונה; ואז רכן המפקד ובמרידו הרים את התמונה, וכהרימו אותה כן הביט בה.

מעולם לא ראיתי כך את מפקדנו. פניו לבשו אט־אט את גזנו האפור־הערפלי של המבצר. עיניו הרחבות קטנו, ולולא חששתי להגזים הייתי אומר כי יקדו מעט שעה שסגרו על התמונה ואולי על מקום מסוים שמעבר לתמונה, שאליו גיששו עתה גם אצבעותיו הנאות בהחליקן על־פני תיק הצלוליד הדק. ואולי רק בחזיון־רוחי אראה אותו נשלחות אל שער־הנחושה, הקולח כנחלים דלוקי־שמש, אל כתפיה, אל פסי האפודה המתרחבים ונושמים — כי עיני כבר נצמדו אותה שעה אל נמרוד, אל משהו שאירע לנמרוד, שקיפוציו התבהלו, התבהלו והתפרעו; אורם של פמוטי נורות, מוצבים על הרצפה, השליך אחריו על הקירות, על התקרה, צל עוף פורש־כנפיים ונעלם. ראיתי צלם מעופף, נפרד מגוו הצנום המקפץ של נמרוד. הכל חזרו בינתיים אל צחוקם ולהגם. מפקדנו טמן את התמונה בכיסו, ואחר־כך, עיף מריקודו של נמרוד, פשט כף־ידו והגביה גבותיו לאות "די". נמרוד המשיך בריקוד.

מודאג כלשהו, קרא לו סא"ל גרין־נבו — לקום. נמרוד ליכסן פעם־פעמיים את עיניו, אף זקף אזניו, אך לא ניכר כי אמנם קלט את הפקודה. אמת, נראה כי חדל מריקוד־הציד, אך תחת זאת החל לנוע במעגלים, מחפך בטנו ברצפה בין הידוס להידוס, ומטלטל ראשו מעלה־מטה כמבקש ליצב את נשימתו.

תלינו מבטינו במפקד, ומפקדנו, אחר שהות של שתיקה, נטה ידו. הוא לא אמר דבר אך סבור אני שכולם הבינו שהאיש אשר ידו של מפקדנו הצביע עליו חייב יהיה לטפל בנמרוד. אולי לא נחפזתי להפגין נכונות, כיאות למעמד, אולי גונב אל עיניו של סא"ל גרין־נבו מראה ברפי הרועדות, המתאמצות ללא הצלחה יתירה להתיצב, ואולי מטעמים אחרים — מכל מקום, בחירת המפקד עלי נפלה.

נמרוד נע על הרצפה במעגלים רחבים, כשהוא מתרחק יותר ויותר ממרכזו האור. הבאטלדרס, שעתה היה פתוח־כל־כפתוריו, נגרר על הארץ כסחבה, כמשהו זר, מיותר, מכביד בעצם. את ראשו דחק בין כתפיו, אך הללו היו צרות. אז הטה אותו כלפי מטה, עד שנתארך ונתחדד. רגליו השלימו בהידוס קל את שארית הריקוד שהיתה בהן, ואז חזר להליכת גרירה, במעגלים רחבים, בנשימה מהירה, שקצבה היה עתה, סוף־סוף, מתיצב והולך.

ירדתי על ברכי ושמעתי את נמרוד מזורר קלות. הוא פקח אלי את עיניו, שעתה לא היו עוד רחוקות. הן היו נוהות אלי, ידידותיות כמעט. עמידה זו על ברפי היטיבה עמי, היא הסירה בבת־אחת את פיק־ברכי האורו. הוא ריחרח אותי בהמיה קלה לבבית. ירדתי על ידי כדי לשמעה היטב. דומה שהוא חיך אלי. מלמעלה אי־אפשר היה לראות זאת בשום אופן, אבל כאן, בגובה אחד עמו, ראיתי את חיוכו במיפתח עיניו הדלוחות־החומות ובכיווץ לחייו הנבובות ומצחו הקצר. הלכנו במעגלים, קצת אני אחריו וקצת הוא אחרי. ריח חמוץ־מתוק של זיעה שטפני, סתם את גרוני כמעט — ריחו של נמרוד. הוא נספג בגופי ושקע בו עד כפות־הגפיים. עד ראשי

האצבעות. הרגשתי שאני מתחזק. כן. בעצם יכול אני להבין את חבריי-כאחילי.
נמרוד: בהישענך על כל גפיך אתה מרגיש עצמך איתן יותר. והארץ רחבה יותר.
אינני מבין את הקולות הללו שמסביב. שמאחרי. איזו מקהלה מוזרה.